

Europeisk politik 2017

Saarland första testet för Schulz popularitet

- Dramatiskt omslag i tysk väljaropinion under vintern
- Under Schulz har SPD ryckt fram jämsides med CDU
- Delstatsvalet i Saarland på söndag första riktiga testet

Kanslerkandidat Schulz nu seriös utmanare till Merkel

Sedan det stod klart i februari att Martin Schulz blir SPD:s förbundskanslerkandidat istället för den tippade men impopulära Sigmar Gabriel har ett dramatiskt omslag skett i den tyska väljaropinionen. SPD har ryckt fram kraftigt och ligger nu i det närmaste jämsides med Angela Merkels CDU/CSU. De stora förlorarna i opinionen är i första hand inte CDU utan de andra partierna, främst då Die Grünen, Die Linke och Alternative für Deutschland (AfD). Förbundsdagsvalet hålls först i september men redan nu stiger valtemperaturen betydligt. Söndagens delstatsval i Saarland är en viktig värdeomätare på det rådande opinionsläget. AfD har tappat i opinionen sedan Schulz tog över som SPD:s kandidat. Att döma av opinionsmätningarna lär de inte få någon större framgång i Saarland, endast ca 6,5 procent. Det är fjärran från de resultat de nådde i fjolårets fem delstatsval.

Små marknadsreaktioner att vänta efter delstatsvalet

Den politiska risken är fortfarande i allra högsta grad levande i Europa under detta supervalår 2017. Det är framför allt presidentvalet i Frankrike som skapar osäkerhet men även Italien präglas av politisk instabilitet. Valet i Nederländerna blev inte den stora framgången för Geert Wilders Frihetsparti man förväntade sig utan nederländarna röstade i slutändan för kontinuitet. Marknadsrisken för Tyskland får för närvarande betraktas som låg. En oväntad framgång för AfD i de kommande delstatsvalen eller signaler om ökad sannolikhet för en Röd-Röd-Grön regering skulle kunna ändra på det.

Detta är den sjätte analysen av en serie publikationer där vi bevakar de viktigaste valen i Europa 2017. Uppdateringar publiceras fortsättningsvis löpande under året. Läs även de tidigare analyserna:

27 februari: [Nederländerna den första valrysaren](#)

2 mars: [Euron i vågskålen i franskt presidentval](#)

10 mars: [Minskad oro inför valet i Nederländerna](#)

16 mars: [Bakslag för populismen i Nederländerna](#)

21 mars: [Fördel Macron efter gårdagens debatt](#)

Valresultatet i förbundsvalet 2017 och senaste opinionsmätning, procent

	Resultat 2013	22.3.2017
CDU/CSU	41,5	32,5
SPD	25,7	31,6
Die Linke	8,6	7,9
Die Grünen	8,4	7,1
FDP	4,8	6,1
AfD	4,7	10,0
Piraten	2,2	n.a.
Andra	4,1	4,9

Källa: Pollytix och Wahlrecht.de

Anm. Pollytix är en poll of polls på 10 olika opinionsmätningar

Anm. Wahlrecht.de är en webbsida med bred information om tyska val och opinionsmätningar

Viktiga datum under 2017

Vår tolkning av läget

NL	15/3	Parlamentsval	Efter valet har det största partiet Liberalerna inlett sonderingar för att bilda ny regering. Parlamentet är fragmenterat med 13 partier och det krävs minst fyra för majoritet. Wilders Frihetsparti vill gärna delta i regeringen vilket Liberalerna sagt nej till. De väntas nu i första hand förhandla med Kristdemokraterna, Demokraterna och Grön vänster. Förhandlingarna kan dock ta en lång tid.
FR	23/4 7/5 11/6 18/6	Presidentval, omgång 1 Presidentval, omgång 2 Parlamentsval, omgång 1 Parlamentsval, omgång 2	Opinionsläget fortsatt stabilt med Macron och Le Pen till andra omgången. Opinionsundersökningarna tyder på enkel Macron-vinst. Macron ser ut att ha gått starkt ur den första TV-sända debatten.
TY	26/3 7/5 14/5	Delstatsval, Saarland Dels.val Schleswig-Holstein Dels.val. Nordrhein-Westfalen	Dramatisk uppgång för SPD efter att Schulz valdes till kanslerkandidat. 65 procents stöd för CDU-SPD borgar för en stabil EU-vänlig regering, oavsett kansler. AfD har tappat rejält.
IT	2017-18		Femstjärnerörelsen leder i opinionen samtidigt som Renzi har motvind i sin partiedarkampanj. Val måste hållas senast under våren 2018 men nyval är möjligt innan dess.

Knut Hallberg
Analytiker
knut.hallberg@swedbank.se
+46 (0)8 700 93 17

Ingrid Wallin Johansson
Analytiker
ingrid.wallin-johansson@swedbank.se
+46 (0)8 700 92 95

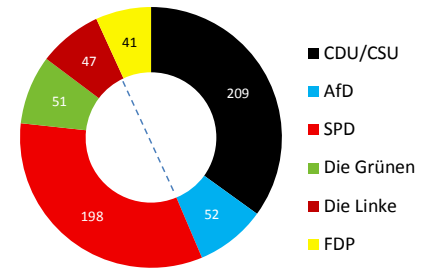
Dramatiskt omslag i väljaropinionen

SPD:s beslut att låta den populära Martin Schulz kandidera som förbundskansler har ritat om den tyska opinionsbilden totalt under vintern. SPD har ryckt fram kraftigt i opinionen. Frågan är om det är bestående eller bara nyhetens behag. Angela Merkel har fått en tuff utmanare men även för de andra partierna har Schulz intåg gett en besk eftersmak.

Ett spännande valår väntar med strid på kniven för Merkel

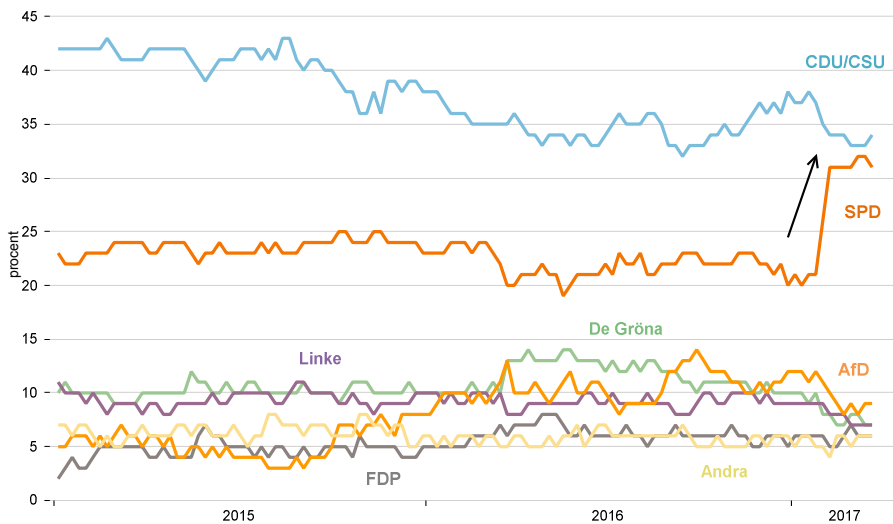
Med valet av Martin Schulz som ordförande i SPD och till partiets kanslerkandidat så har den tyska politiska kartan ritats om. Den tidigare talmannen för EU-parlamentet är mycket populär och partiet har under vintern ökat sitt stöd med drygt tio procentenheter och ligger nu nästan jämsides med Angela Merkels CDU/CSU. Under sina drygt två decennier i Europaparlamentet har Schulz hållit sig utanför tysk inrikespolitik. Därmed har han lyckats lansera sig som en person långt ifrån de obekväma kompromisser och inre stridigheter som präglade tysk politik de senaste åren. Tillsammans har de två regeringspartierna CDU/CSU och SPD sammanlagt ca 65 procent av opinionen, vilket är ungefär vad de fick vid det förra förbundsdagsvalet 2013. Martin Schulz är en varm EU-anhängare vilket borgar för ett fortsatt starkt åtagande för EU från Tysklands sida oavsett vem av de två huvudkandidaterna som vinner i september. Schulz har dock på ett tydligare sätt propagerat för ökad demokrati och solidaritet inom EU. Inrikespolitiskt driver SPD tydligt välfärdsfrågorna, bl.a. vad gäller högre minimilöner och säkrade pensioner, och vill reversera en hel del av de kraftiga försämringarna i socialförsäkringssystemet som den tidigare socialdemokratiska regeringen Schröder genomförde i början av 2000-talet. Dessa reformer, speciellt när det gäller liberaliseringen på arbetsmarknaden, anses ofta ligga bakom Tysklands starka konkurrenskraft idag.

Rödgrön koalition möjlig enligt valprognos

Källa: Bundesdagswahl-2017
Anm. Bundesdagswahl-2017 är en webbsida med information och prognoser inför förbundsvalet 2017

Nationella opinionsläget enligt Forsa till och med 22 mars

Källa: Macrobond, Forsa
Anm. Forsa institut för social forskning och statistisk analys är ett företag inom marknadsanalys och opinionsundersökningar.

Sex partier tävlar för mandat

Partibeteck.	Partinamn på svenska	Position
CDU/CSU	Tysklands kristdemokratiska union/Kristligt sociala unionen	Mitt-höger
SPD	Tysklands socialdemokratiska parti	Mitt-vänster
Die Linke	Vänstern	Vänster
Bundnis90 /Die Grünen	Allians 90/De Gröna	Mitt-vänster
FDP	Fria demokratiska partiet	Mitt-höger
AfD	Alternativ för Tyskland	Höger

Källa: Wikipedia

Angela Merkel har fått en tuff utmanare om kanslerämbetet. CDU/CSU har dock, efter nedgången i opinionsstödet 2015-2016, legat ganska stabilt i år på strax under 35 procent. Efter två perioder som förbundskansler är det mycket som talar för att Angela Merkel kommer att avgå om SPD blir det största partiet. Grundtipset är dock en fortsatt storkoalition mellan CDU och SPD med Angela Merkel som förbundskansler. En joker är däremot en röd-röd-grön (R2G) regering med SPD, Die Grünen och vänsterpartiet Die Linke. Får de

majoritet skulle det ge en tydlig vänstersväng i den ekonomiska politiken men inte utan stora spänningar mellan partierna avseende såväl ekonomiska åtgärder som EU- och säkerhetspolitiken. En R2G-regering skulle därför orsaka ökad osäkerhet om politikens inriktning. Frågan är om Die Linke, är beredda till sådana eftergifter, bl.a. vad gäller synen på Nato, att de kan accepteras som partner av SPD och Die Grünen. CDU/CSU kommer nog att ta varje tillfälle i akt för att skrämja väljarna kring en sådan regering och avkräva ett tydligt svar från Schulz när valdagen börjar närma sig. En röd-gul-grön regering med SPD, Die Grünen och FDP är tänkbar men knappast trolig. FDP kämpar för att klara femprocentsspärren och återta sin plats i förbundsdagen.

Schulz har gett opinionstapp för de mindre partierna

Med Schulz intåg i den tyska inrikespolitiken verkar glöden ha falnat något för de mindre partierna, Die Grünen, Die Linke och AfD. Sedan i vintras har stödet för de tre partierna minskat med sammanlagt drygt tio procentenheter. Även om AfD har tappat i opinion den senaste tiden så kommer de att göra ett framgångsrikt val och med god marginal komma in i förbundsdagen. Ur den aspekten har den tyska politiska kartan ritats om på mer än ett sätt. AfD är djupt EU- och euroskeptiska, och vill se ett ordnat utträde via en folk-omröstning. De förespråkar en tydlig satsning på inre säkerhet samt vill kraftigt minska på invandringen och slår tydligt fast att islam inte tillhör Tyskland.

AfD-uppsving och R2G-regering marknadsnegativt

Marknadsrisken inför det tyska förbundsdagsvalet i september är begränsad. De traditionella EU-vänliga partierna har en tydlig majoritet i opinionen medan de EU-skeptiska partierna, AfD och Die Linke har haft det mer motigt under vintern. Vi ser i huvudsak två tänkbara risker till nuvarande lugna marknadsläge i Tyskland; dels ett förnyat uppsving för AfD och dels om sannolikheten för en Röd-Röd-Grön regering ökar. Det skulle öka osäkerheten kring den ekonomiska politiken och kring Tysklands relation till EU-samarbetet och euron.

Delstatsvalet i Saarland ett viktigt test

SPD:s framgångar i opinionen har skakat om den politiska kartan inför förbundsdagsvalet i september. En viktig värdemätare på hur stark "Schulz-effekten" egentligen är kan fås på söndag när Saarland går till delstatsval. Opinionsmätningarna tyder på ett jämnt val mellan de två stora partierna.

CDU ser ut att hålla emot bra i Saarland

Att döma av opinionsmätningarna verkar CDU, under den populära ministerpresidenten (statsminister för delstat) Annegret Kramp-Karrenbauer, fortsatt bli det största partiet i Saarlands delstatsparlament. SPD verkar kunna gå framåt något men det verkar alltså inte riktigt räcka för att bli största parti. SPD verkar dock ändå kunna gynnas av "Schulzeffekten". Jämfört med opinionsmätningar i början på året har de ryckt framåt rejält, på bekostad av Die Linke och Die Grünen, som riskerar att ramla ur delstatsparlamentet. Die Linke, som under den tidigare SPD-ledaren Oscar La Fontaine påfallande stark ställning i jämförelse med andra delstater i västra Tyskland, kommer troligen tappa något. Opinionsmätningarna tyder på att AfD kommer in i delstatsparlamentet med ca 6,5 procents stöd. Det är dock betydligt mindre än vad de lyckades få i fjolårets delstatsval i Berlin, Baden-Württemberg, Rheinland-Pfalz, Sachsen-Anhalt och Mecklenburg-Vorpommern (13-24 procent) samt också mindre än vad de har i den nationella opinionen. Antalet partier i det nya delstatsparlamentet ser alltså ut att stanna på fyra stycken. Ur ett marknadsperspektiv är det intressant att se hur starkt SPD går, och i sådana fall på vilkens/vilkas bekostnad. Det är också intressant att se med vilken marginal som AfD kommer in i parlamentet och vilket flyt de har i valmanskåren för närvarande.

Saarland, som ligger i sydvästra Tyskland vid den franska gränsen, är Tysklands näst minsta delstat, med en miljon invånare eller 1,2 % av Tysklands befolkning.

Nuvarande regeringen är en koalition mellan CDU och SPD.

Valresultatet i delstatsvalet 2012 och senaste opinionsmätningar, procent

	16.-22.3.2017	
	Resultat 2012	Opinionsmätningar
CDU	35,2	35,7
SPD	30,6	33,0
Die Linke	16,1	12,7
Die Grünen	5,0	4,2
FDP	1,2	4,0
AfD	0,0	6,5
Andra	11,9	4,0

Källa: Wahlrecht.de, opinionsmätningar sammanvägda av estimat från Forskningsgruppen Wahlen (17.3.), INSA (22.3.) och Infratest dimap (16.3.)

Anm. Forskningsgruppen Wahlen och INSA är ideella organisationer som driver valanalys

Anm. Infratest dimap är ett företag som driver politisk analys

Analytiker: Knut Hallberg och Maija Kaartinen

Swedbank Analys ansvarsfriskrivning

Vad vår analys baseras på

Swedbank Makroanalys, en del av Swedbank Analys som tillhör Large Corporates & Institutions (LC&I baserar sin analys på olika aspekter och analyser.

Till exempel: En grundläggande bedömning av ekonomiska konjunkturer och strukturer, nuvarande och förväntade stämningen på marknaden, förväntade och faktiska förändringar i kreditvärdigheten, och interna och externa omständigheter som påverkar priset på vissa valutor och räntebärande instrument.

Beroende på vilken typ av investeringsrekommendation som getts, kan tidshorisonten variera från väldigt kort till upp till 12 månader.

Rekommendationsstruktur

Rekommendationer i valuta och i räntebärande instrument görs för såväl avistamarknaden som för derivat.

Rekommendationer kan uttryckas i absoluta termer, exempelvis som attraktiva priser, avkastning eller instabilitetsnivåer. De kan även uttryckas i relativa termer, exempelvis som långa placeringar kontra korta placeringar.

När det gäller avistamarknaden innefattar våra rekommendationer en ingångsnivå och vinst, ofta kan även slutnivåer inkluderas, men dock inte alltid. Gällande rekommendationer för derivatinstrument, inkluderar rekommendationen förväntad inträdeskostnad, framgång och mögnad.

För valutahandel används endast optioner som riktade instabilitetsansatser med restriktioner om att optionerna inte säljs på netto, t.ex. rekommenderar vi endast placeringar som har en bestämd maximal förlust.

Analytikern intygar

Analytikern(a) som är ansvarig(a) för innehållet i detta dokument intygar att det reflekterar deras personliga åsikt/er om de företag och värdepapper som de täcker. Detta oavsett om det kan finnas sådana intresse-konflikter som det refereras till nedan. Analytikern(a) intygar även att de inte har fått, får eller kommer att få någon kompensation (vare sig direkt eller indirekt) i utbyte för någon åsikt eller rekommendation i detta dokument.

Utgivare, distribution och mottagare

Detta dokument har sammanställts av Swedbank Makroanalys, en del av Swedbank Analys som tillhör LC&I och ges ut av affärsområdet Swedbank LC&I inom Swedbank AB (publ) ("Swedbank"). Swedbank AB står under tillsyn av Finansinspektionen i Sverige.

Distributörerna har inte rätt att göra några ändringar i dokumentet innan distribution.

I Finland distribueras dokumentet av Swedbanks filial i Helsingfors, som står under tillsyn av Finlands tillsynsmyndighet (Finanssivalvonta).

I Norge distribueras dokumentet av Swedbanks filial i Oslo, som står under tillsyn av Norges tillsynsmyndighet (Finanstilsynet).

I Estland distribueras dokumentet av Swedbank AS, som står under tillsyn av Estlands tillsynsmyndighet (Finantsinspektsioon).

I Litauen distribueras dokumentet av "Swedbank" AB, som står under tillsyn av Republiken Litauens centralbank (Lietuvos bankas).

I Lettland distribueras dokumentet av Swedbank AS, som står under tillsyn av Finans- och kapitalmarknadsinspektionen i Lettland (Finanšu un kapitāla tirgus komisija).

I USA distribueras dokumentet av Swedbank First Securities LLC ("Swedbank First"), som ikläder sig ansvar för innehållet. Dokumentet får endast distribueras till institutionella investerare. De institutionella investerare i USA som får detta dokument och som önskar utföra en transaktion i något värdepapper som nämns i rapporten, ska endast göra detta via Swedbank First. Swedbank First är en USA-baserad mäklare/handlare, som är registrerad hos Securities and Exchange Commission, och är medlem av Financial Industry Regulatory Authority. Swedbank First är en del av Swedbank-koncernen.

För viktiga upplysningar avseende USA, hänvisas till: <http://www.swedbanksecuritiesus.com/disclaimer/index.htm>

I Storbritannien får detta dokument endast distribueras till "relevanta personer". Den som inte är en "relevant person" får inte agera utifrån eller lita på detta dokument. Endast "relevanta personer" får ges tillgång till och delta i de investeringar eller investeringsaktiviteter som nämns i detta dokument.

Med "relevanta personer", avses personer som:

- Har yrkeserfarenhet av den typ av investeringar som avses i artikel 19(5) i the Financial Promotions Order.
- Är personer som avses i artikel 49(2)(a) till (d) i the Financial Promotion Order
- Är personer till vilka en inbjudan eller uppmuntran att delta i investeringsaktiviteter (i enlighet med avsnitt 21 i Financial Services and Markets Act 2000) - i samband med utgivning eller försäljning av värdepapper - annars lagligen kan kommuniceras, direkt eller indirekt.

Ansvarsbegränsningar

All information i detta dokument är sammanställt i god tro från källor som anses vara tillförlitliga. Swedbank påtar sig dock inte något ansvar för dess fullständighet eller riktighet. Du rekommenderas därför att bilda dig din egen uppfattning och inte enbart förlita dig på information från detta dokument.

Du bör vara uppmärksam på att investeringar på kapitalmarknaden, bl a sådana som rekommenderas i detta dokument, är förenade med ekonomiska risker och att uttalanden om framtidsbedömningar är förenade med osäkerhet. Du ansvarar själv för dessa risker. Du bör därför komplettera ditt beslutsunderlag med nödvändigt material, inklusive kunskap om de finansiella instrumentens egenskaper och de villkor som gäller för handel med dessa instrument.

Observera att analytikern baserar sin analys på den information som finns tillgänglig just nu och att analytikern kan ändra åsikt om förutsättningarna förändras. Om analytikern ändrar åsikt eller om en ny analytiker med en annan åsikt blir ansvarig för att täcka ett företag, strävar vi efter att informera om detta så snart det är möjligt med tanke på eventuella regleringar, lagar, interna procedurer eller andra omständigheter. Under "Rekommendationsstruktur" kan du läsa om våra olika rekommendationer.

Detta dokument är framställt i informations syfte för allmän spridning till behöriga mottagare och är inte avsett att vara rådgivande. Om du inte är kund hos Swedbank är du inte berättigad till detta dokument. Dokumentet utgör inte ett erbjudande om att köpa eller sälja finansiella instrument.

Swedbank påtar sig inte något ansvar för direkt eller indirekt förlust eller skada av vad slag det än må vara, som grundar sig på användande av detta dokument.

Potentiella intressekonflikter

Swedbank LC&I regleras av organisatoriska och administrativa regelverk som inrättats i syfte att undvika intressekonflikter och att säkerställa analytikernas objektivitet och oberoende.

Bland annat gäller följande:

- Analysprodukterna får endast baseras på publik tillgänglig information.
- Analytikerna får, som regel, inte ha några innehav eller positioner (långa eller korta, direkt eller via derivat) i sådana finansiella instrument som de rekommenderar i deras analyser.
- De anställda vid FX & Fixed Income Researchavdelning kan ha rätt till provisioner baserade på företagets resultat, inklusive från investmentbanken. Ingen i personalen får dock ta emot ersättning baserat på någon specifik investment bankaffär.

Planerade uppdateringar

Normalt uppdateras en investeringsrekommendation två gånger per månad.

Mångfaldigande och spridning

Materialet får inte mångfaldigas utan Swedbank Analys, en del av Swedbank LC&I:s medgivande. Dokumentet får inte spridas till fysiska eller juridiska personer som är medborgare eller har hemvist i ett land där sådan spridning är otillåten enligt tillämplig lag eller annan bestämmelse.

Mångfaldigad av Swedbank Analys, en del av Large Corporates & Institutions, Stockholm 2014.

Adress

Swedbank LC&I, Swedbank AB (publ), SE-105 34 Stockholm.
Besöksadress: Landsvägen 40, 172 63 Sundbyberg.